

ЕВРОПЕЙСКИ И НАЦИОНАЛНИ ПОЛИТИКИ ПО МИГРАЦИЯТА

ИНТЕГРАЦИЯ НА ИМИГРАНТИТЕ НА ТРУДОВИТЕ ПАЗАРИ В СТРАНИТЕ ОТ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Тодор Тодоров

ВЪВЕДЕНИЕ

Страните членки на Европейския съюз¹ имат различни потребности от имигранти² поради наличието на значителни различия в икономическото развитие, демографските перспективи, социалните стандарти и историческото си развитие. В резултат на това националните политики за регулиране на имиграцията и по-специално — интеграцията на имигранти на трудовите пазари, също се различават в голяма степен, което води до непоследователност и липса на координация на европейско равнище. Нещо повече, държавните политики в областта на имиграцията определено имат въздействие отвъд националните граници и действията, които се предприемат в една страна членка, могат да имат непосредствен ефект върху някои от другите в рамките на ЕС. Разнообразните практики в сферата на имиграцията в страните членки предлагат възможности за обмяна на опит в областта на миграционните политики. До известна степен в някои страни вече са стартирали подобни процеси на споделяне на успешни практики. Що се отнася до по-широкия контекст, в който трябва да се реализират политиките за интеграция на имигранти, част от страните членки са избрали подхода на мултикултурната среда и приемането на културните различия, докато други са ориентирани към подхода на асимилацията, насочен към изграждането на обща национална идентичност. И двата модела сравнително отскоро са обект на широки обществени дискусии, доколкото продължават опитите в отделните страни за съчетаване на елементи от единия и другия подход.

Политиките в сферата на имиграцията се развиват в съответствие с националните особености и фактори, в резултат на което няма две еднакви национални системи за регулиране на този толкова важен за социално-икономическото развитие феномен. Независимо от това биха могли да се открият следните общи характеристики за всички страни членки на ЕС:

¹ Анализът е съсредоточен основно върху следните страни-членки на ЕС: Великобритания, Германия, Франция, Италия, Испания, Португалия, Белгия, Холандия, Ирландия, Гърция, Полша, Чехия, Унгария, Словения, Румъния.

² Основният акцент на настоящото изследване върху политиките за интеграция на имигрантите от трети страни.

- приемане на чужденци за краткотраен престой с цел бизнес или туризъм;
- регулации, позволяващи на съпрузите и близките роднини да се установят в страната;
- механизми, позволяващи масовото влизане в страната на лица с цел работа (трудова миграция);
- правила за натурализация, които позволяват на чужденците да придобият гражданство.

Съществуват няколко открояващи се тенденции сред страните членки на ЕС, насочени, от една страна, към все по-селективни имиграционни политики и, от друга, към ограничаване на критериите за събиране на семейства. Това е насочено към изместване на акцента в политиката за регулиране на имиграцията — от събиране на членовете на семейства към приемане на висококвалифицирани и образовани имигранти. Така акцентът в имиграционната политика се променя и все повече се насочва върху предпочитаната трудова миграция. При достигнатите сравнително високи равнища на заетост в редица страни членки на ЕС, приемането или привличането на имигранти от трети страни изглежда основният начин за посрещане на нарастващото търсене на средно- и висококвалифицирани работници. В същото време в почти всички страни на ЕС има постоянно търсене на нискоквалифициран персонал. Подборът на имигранти в по-новите имиграционни политики с цел заетост е насочен основно в две ключови направления:

- привличане на висококвалифицирани имигранти предимно с цел постоянно установяване в страната;
- прибягване към временна, често сезонна, нискоквалифицирана имиграция с цел облекчаване на недостига на труд — належащ проблем в голяма част от страните членки на ЕС и по-специално в южноевропейските държави.

Повечето от страните членки обикновено насърчават временната имиграция, когато става въпрос за нискоквалифицирани работници, докато по отношение на висококвалифицираните кадри е налице по-често политика за насърчаване на имигрантите към трайно установяване в страната и постоянно жителство.

1. СИТУАЦИЯТА НА ПАЗАРИТЕ НА ТРУДА В ЕС

Заетостта на населението е важен елемент от общите стратегии и политики на ЕС и в този контекст ефективната интеграция на имигранти на трудовите пазари има сериозен принос за постигането на Лисабонските цели за растеж и работа. Европейската стратегия за заетост, в т.ч. Интегрираните насоки, призовават страните членки да отделят специално внимание на интеграцията на имигранти на пазарите на труда в ЕС³. Европейската комисия осъществява мониторинг върху въздействието на националните програми за реформи чрез своите Съвместни доклади по заетостта и насърчава страните членки да обособят по-категорично интеграцията на имигранти на трудовите пазари като отделно направление в политиките по заетост⁴.

³ Предложение за решение на Съвета на Европа COM(2006) 815 final.

⁴ Документ на Съвета на Европа 6706/07.